

ZŠ a MŠ Dolní Kalná, okres Trutnov

ŠVP ŠD

Platnost dokumentu od: 1.9. 2023

.....
Mgr. Jiřina Šmídová
ředitelka ZŠ a MŠ

1. Identifikační údaje

Název vzdělávacího programu:

Školní vzdělávací program školní družiny při ZŠ a MŠ Dolní Kalná

Předkladatel:

Název školy: Základní škola a Mateřská škola, Dolní Kalná, okr. Trutnov

Ředitelka školy: Mgr. Jiřina Šmídová

Kontatky

tel.: 499 448 192

e-mail: zs.dolnikalna@volny.cz

www stránky: www.dolnikalna.cz/skoladolnikalna

IČO: 75 017 351

Platnost dokumentu: 1.9. 2023

Obsah:

1. Identifikační údaje.....	2
2. CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ.....	4
2.1. Charakteristika školní družiny.....	4
2.2. Materiální podmínky.....	5
2.3. Ekonomické podmínky.....	5
2.4. Personální podmínky.....	5
2.5. Podmínky bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví.....	5
3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU.....	6
3.1. Konkrétní cíle vzdělávání.....	6
3.2. Formy činností.....	7
metody a obsah činností.....	8
3.3. Klíčové kompetence.....	8
3.4. Průřezová témata.....	9
3.5. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními potřebami.....	10
4. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČENÍ VZDĚLÁNÍ.....	10
5. EVALUAČNÍ PLÁN.....	11
PŘÍLOHY: Akce školní družiny.....,	12
Roční plán školní družiny.....	13

2. CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ

2.1. Charakteristika školní družiny

Činnost školní družiny (dále jen ŠD) se řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění a vyhláškou č. 74/2005 Sb., Sb., o zájmovém vzdělávání v platném znění.

Zájmové vzdělávání ve školní družině poskytujeme pouze žákům naší školy. ŠD navštěvují žáci 1. stupně. Program je koncipován do počtu 60 žáků. Činnost probíhá ve 2 odděleních v budově ZŠ. Maximální kapacita jednoho oddělení je 30 žáků. První oddělení se nachází v přízemí budovy, 2 oddělení se nachází v prvním patře (v zelené třídě). Činnost probíhá převážně v prostorách ZŠ Dolní Kalná.

Základním prostředkem družiny je hra, zabezpečení zájmových činností a relaxace žáků. Plní funkci relaxační, kompenzační a výchovně vzdělávací. Náplň práce je vždy pestrá a žáci mají možnost si vybrat, co je baví a zajímá. Poměr řízených a spontánních činností je vyvážený, při všech složkách výchovně vzdělávacího programu přihlížíme k individuálním schopnostem žáků, nepřetěžujeme je, nenutíme k práci za každou cenu. Vždy se snažíme najít náhradní řešení vzhledem k jejich povaze, schopnostem a zálibám. Při tvorbě vzdělávacího programu pro naši ŠD jsme vycházeli ze skutečnosti, že družina se musí odlišovat od školního vyučování, i když svým obsahem navazuje na témata ze základního vzdělávání, používá však jiných prostředků a jiných forem. Má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování.

Vizí naší školní družiny je: „KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ“.

2.2. Materiální podmínky

Oddělení ŠD jsou vybaveny odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, dětskými knihami a sportovním náčiním. K dispozici má užívání obecního víceúčelového sportovního hřiště a obecní zahrady s herními prvky. Podle potřeb se během školního roku doplňuje vybavení družiny. Ve sborovně v mezipatře, spojovací chodbě mezi ŠJ a MŠ a suterénu pod MŠ se nachází plně vybavené lékárníčky.

2.3. Ekonomické podmínky

Hrazení příspěvku na částečnou úhradu neinvestičních nákladů školní družiny je upraveno vyhláškou č. 74/05 o zájmovém vzdělávání ze dne 9. 2. 2005 ve znění vyhlášky 279/2012 Sb. Za pobyt dětí ve ŠD se hradí poplatek hotově p. vychovatelce. Celkový poplatek za školní rok činí 1600Kč. Tato částka platí pro každé další dítě v případě docházky sourozenců do ŠD. Poplatek za žáka se platí pololetně.

2.4. Personální podmínky

V naší družině pracují dvě vychovatelky, z nichž jedna je plně kvalifikovaná a druhá dokončuje doplňkové vzdělání pro funkci vychovatelky v ŠD (termín zkoušek – listopad 2023). Specifické činnosti (kroužky při ŠD) zajišťují učitelky a dobrovolníci. Odbornost si vychovatelky prohlubují samostudiem nebo akreditovými kurzy.

2.5. Podmínky bezpečnosti, hygieny a ochrany zdraví

Školní družina je školské zařízení, proto pro ni platí, obdobně jako pro školu, že při své činnosti je povinna přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro prevenci předcházení vzniku sociálně patologických jevů.

Zároveň musí zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví a také poskytuje žákům informace o bezpečnosti a ochraně zdraví. Tyto zásady obsahuje školní řád a děti jsou s ním na začátku školního roku seznámeny, stejně tak, jako s vnitřním řádem školní družiny.

Vychovatelky dbají na dobrý stravovací a pitný režim, zajišťují zdravé prostředí užívaných prostorů ŠD (teplo, čistota, čistý vzduch). Žáci jsou průběžně od jednotlivých vychovatelek opakovaně seznamováni s postupem při úrazu a v případě požáru, jsou poučováni o zásadách bezpečnosti při hrách, na hřišti i při vycházkách. Žáci se bez dovození nevzdalují ze ŠD, přechody dětí do zájmových útvarů zajišťují vedoucí těchto útvarů. Vychovatelky se dále snaží zabránit tomu, aby se v kolektivu nevyskytovalo násilí, šikana nebo jiné patologické jevy.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1. Konkrétní cíle vzdělávání

- podněcovat žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a řešení problémů
- rozvíjet osobnost žáka s ohledem na jeho nadání, potřeby, zájmy a schopnosti
- nabízet různorodé činnosti s individuálním přístupem k jednotlivým žákům
- učit žáky osvojovat si základy slušného chování při stolování
- učit žáky komunikovat, spolupracovat a respektovat se
- podporovat potřeby žáků, hrát si, bavit se a komunikovat
- rozvíjet schopnost rozhodování, hodnocení a sebehodnocení
- dávat žákům prostor k seberealizaci
- vést žáky ke zdravému životnímu stylu a smysluplnému využívání volného času
- rozvíjet pohybové dovednosti a fyzickou zdatnost
- utvářet kladný vztah k přírodě a ochraně životního prostředí

3.2. Formy a obsah činností

Školní družina organizuje pravidelnou činnost oddělení a zájmových útvarů, pořádá nebo spolupřádá příležitostné akce, v průběhu dne nabízí spontánní aktivity, umožňuje žákům odpočinek a přípravu na vyučování.

a) *Pravidelné činnosti* – jsou dané týdenní skladbou zaměstnání. Měly by zahrnovat i funkční režimové činnosti. Např. zájmové činnosti nabízené družinou, pohybové aktivity.

b) Příležitostné činnosti – jedná se o významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činností. Např. návštěva knihovny, soutěže, hry, turnaje, besídky, dárky pro maminky, oslava Dne dětí, výroba vánočních dárků atd.

c) Spontánní aktivity – klidové činnosti po obědě nebo při pobytu venku. Po organizované části má následovat možnost spontánních her. Např. spontánní hry v ranní a koncové družině.

d) Odpočinkové činnosti – jedná se o klidové činnosti (poslechové činnosti, individuální hry), ale také aktivní odpočinek (závodivé hry, tělovýchovné aktivity).

e) Příprava na vyučování – nespočívá pouze ve vypracování domácích úkolů, ale patří sem i didaktické hry, tematické vycházky. Vychovatel by měl úkol pouze kontrolovat, ale neopravovat, naopak vyzvat žáka, aby si sám našel nedostatky a poté je opravil.

Obsah vzdělávání – vytváříme-li program činností pro ŠD musíme vždy začít u hry a zážitků z ní. Základní činností ve školní družině je tedy hra, která přináší nejen kladné emoce, ale také navozuje nové zážitky a užívá prvky zážitkové pedagogiky. Dítě při hře vstupuje do různých rolí, zažívá radost, pocit vzrušení, napětí i uvolnění. Hra musí být prožitkem – radostí. Je více než zábavou, plní také funkci relaxace a rekreace.

Obsah činnosti: • výtvarná činnost • hudební činnost • matematika a její aplikace • tvořivá a estetická činnost • spontánní aktivity • pohybová činnost • odpočinkové činnosti • příprava na vyučování • pracovní činnost • jazyk a jazyková komunikace • příležitostné akce • pobyt a hry venku

Metody práce:

• vysvětlování, pozorování, nápodoba, kresba, poslech, vycházky, hra, soutěž, pokus, rozhovor, vystoupení, práce na PC a další

Časový plán je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu – pro školní družinu pro žáky prvního stupně základní školy.

V časovém plánu jsou realizovány možné činnosti, ze kterých vychovatelky vybírají dle aktuálního složení svého oddělení.

3.3. Klíčové kompetence

Jedná se o souhrn vědomostí, dovedností, schopností a postojů, které děti získávají během celého školního roku. Jedná se o dlouhodobý proces, který se prolíná všemi činnostmi zájmového vzdělání a v průběhu celého školního roku. Níže uvedené kompetence jedinci potřebují pro svou osobní realizaci, k začlenění do společnosti. Přehled jednotlivých kompetencí:

1. Kompetence k učení – žák se učí s chutí, nejen spontánně, ale také vědomě. Formuluje správné odpovědi na kladené otázky, sám vyhledává informace z různých zdrojů, dává věci do souvislostí a vhodně je interpretuje. Zkušenosti poté uplatňuje v praktických situacích. Započatou práci žák vždy dokončí a umí kriticky zhodnotit své výkony. Důležitá je také motivace pro celoživotní vzdělávání. Klademe otázky Proč? Jak?

2. Kompetence k řešení problémů – děti si všímají problémů, nevyhýbají se jim a učí se je řešit. Svě řešení umí zdůvodnit a nést za ně odpovědnost. Rozlišují také správná a chybná řešení.

3. Komunikativní kompetence – žák ovládá verbální i neverbální komunikaci, dokáže bez ostychu komunikovat na veřejnosti i s dospělými, účelně se zapojuje do komunikace. Využívá také informační zdroje, nezapomíná, že ke správné komunikaci přísluší naslouchání druhých. Komunikace je kultivovaná a žák umí formulovat své myšlenky a názory v logickém sledu, dokáže se také výstižně a souvisle vyjádřit v písemném projevu.

4. Sociální a interpersonální kompetence – žák se učí plánovat, řídit a hodnotit. Projevuje citlivost a ohleduplnost. Učí se znát, co je vhodné a co ne. Snaží se vytvořit příznivou atmosféru ve skupině, učí se kompromisu a toleranci. Žáci jsou vedeni k vědomému respektování pravidel, zejména těch, které jsou uvedeny ve školním řádu. Žák by měl být také schopen pomoci druhým a zároveň v případě vlastní nouze požádat o pomoc.

5. Občanské kompetence – žák si je vědom svých práv a povinností, vnímá bezpráví a umí se bránit. Děti jsou také vedeny k respektování individuálních rozdílů (národnost, barva pleti, zdravotní stav atd.). Váží si tradic a kulturního dědictví, projevují pozitivní postoj k uměleckým dílům a podílí se na rozvoji a ochraně životního prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času – dítě si umí vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic. Rozvíjí své zájmy, aktivně tráví svůj volný čas a umí odmítnout nevhodné nabídky na využití volného času.

3.4. Průřezová témata

- 1) Osobnostní a sociální výchova – naučíme děti komunikovat mezi sebou a pedagogem, budeme rozvíjet kvalitu vztahů ve ŠD. Vedeme děti k tomu, aby se učily přemýšlet samy o sobě, o svém okolí a kolektivu, ve kterém se nacházejí a naučily se vzájemně spolupracovat a řešit problémy.
- 2) Enviromentální výchova – poznáváme proměny přírody, ročního období. V dětech chceme probudit kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí. Děti si objasní nezbytnost třídění odpadu. Realizujeme vycházky do přírody.
- 3) Mediální výchova – návštěva místní knihovny, základní orientace na internetu.
- 4) Dopravní výchova – správné a bezpečné chování dětí v provozu na pozemních komunikacích. Orientace na přechodech pro chodce v rámci vycházek. Budeme se učit základní dopravní značky.

3.5. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

U žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost dle vyhlášky č. 27/2016Sb..

Je zohledněno přiměřené zatížení v případě pohybových aktivit, vycházek.

Při vzdělávání těchto žáků probíhá intenzivní spolupráce se zákonnými zástupci žáků.

4. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČENÍ VZDĚLÁNÍ

Účastníci jsou do ŠD přijímáni na základě vyplněných údajů na Přihlášce do školní družiny. O přijetí nebo nepřijetí do ŠD rozhoduje ředitelka školy. O ukončení vzdělávání ve ŠD může požádat písemně zákonný zástupce účastníka nebo o něm rozhodne ředitelka školy na základě písemného návrhu vychovatelky ŠD z důvodu porušování Vnitřního řádu ŠD.

5. EVALUAČNÍ PLÁN

Se ŠVP je třeba průběžně pracovat a na základě evaluace ho doplňovat, obměňovat i pozměňovat.

Vnitřní evaluace :

individuální – každá vychovatelka si průběžně hodnotí vlastní práci a snaží se o sebereflexi činnosti. Hledá nové metody, které povedou ke kvalitnějším výsledkům.

týmová – kolektiv vychovatelek stanovuje společné postupy, provádí úpravu ŠVP

vedení školy – hodnotí výchovnou práci ve ŠD, sleduje, jak jsou naplňovány vytyčené cíle a jak družina plní své poslání (pozorování, hospitace, kontroly).

Vnější evaluace – zpětná vazba ze získaných informací od rodičů, samotných žáků, zřizovatele, ČŠI.

Evaluace má při všech činnostech ve ŠD nezastupitelný význam. Evaluace je prováděna průběžně při všech činnostech. Hodnocení vychovatelky má být taktní, nesrážející sebevědomí dítěte. Pokud se žáci hodnotí sami, jsou vedeni k tomu, aby a své práci hledali klady, ale i nedostatky. Kladné hodnocení zvyšuje u dětí zdravé sebevědomí a má přispívat k navozování klidné, pohodové a kamarádské atmosféry ve školní družině.

PŘÍLOHY:

AKCE ŠKOLNÍ DRUŽINY PRO ROK 2023/2024

Září: Seznamte se s družinou - seznamovací hry

- Režim, vytváření pravidel, bezpečnost, návyky
- Sportovní odpoledne

Říjen: Drakiáda

- Podzimní dekorace – vyrábíme z kaštanů
- Svět duchů – halloweenské tvoření, výzdoba školy, lampionový průvod
- sběr kaštanů pro MS Bor Dolní Kalná

Listopad: Adventní tvořivé dílny na vánoční kavárnu

- Soutěž ve stolní hře „kloboučku hop“

Prosinec: Vánoční kavárna – celodenní prodej výrobků a koncert

- Vánoční dílny – výroba dárečků pro seniory, přání...
- Vánoce v družině – povídání si o vánočních zvycích, realizace zvyků

Leden: Zimní sporty – dle sněhových podmínek (popř. Olympiáda v tělocvičně)
– soutěž

Únor: Maškarní karneval

Březen: Vítání jara – Moréna

- Velikonoční dílny – dekorace
- Velikonoční pečení

Duben: Měsíc bezpečnosti – dopravní značky, koloběžkové závody

- Čarodějnické odpoledne

Květen: Den matek – výroba dáreků

Červen: Den dětí – sportovní odpoledne - soutěž

- Tajný výlet – v rámci Turistického kroužku

Roční plán školní družiny

Roční plán je rozvržen do bloků na čtyři roční období (podzim, zima, jaro, léto).

PODZIM	ZIMA	JARO	LÉTO
<ul style="list-style-type: none"> • Moje škola • Seznamte se prosím • Naše jídelna • Barvy a plody podzimu • Halloween – svět duchů • Písmeno, slovo, číslo • Výroba krmítek pro ptáčky • Drakiáda 	<ul style="list-style-type: none"> • Čert, Mikuláš, Anděl • Advent a Vánoce • Zimní sporty bez úrazu • Paní zima • Masopust • Vitamínek • Valentýnské čarování • Karneval 	<ul style="list-style-type: none"> • Příroda kolem nás • Vítání jara - Morana • Dopravní prostředky • Velikonoce • Lidé kolem nás (domov, rodina, kamarádi) • Sport a já • Čarodějnice • Mámě k svátku 	<ul style="list-style-type: none"> • Den dětí • Hry v přírodě • Letní sporty • Těšíme se na prázdniny
AKTIVITY	AKTIVITY	AKTIVITY	AKTIVITY
<ul style="list-style-type: none"> • Seznámení s novým prostředím a kamarády • Stanovení pravidel společenského chování v kolektivu • Bezpečný pobyt ve družině • Dodržování zásad správného stolování, základní hygienické návyky • Využití přírodních materiálů • Halloweenské výrobky a výzdoba, • Hádání hádanek, kvízy, deskové hry • Sběr přírodnin – poznáváme stromy a listy, pranostiky podzimních měsíců • Společné pouštění papírových draků 	<ul style="list-style-type: none"> • Mikulášská nadílka, výrobky • Zvyky, tradice a obyčeje • Zimní Olympijské hry • Písničky, básničky se zimní tematikou • Výzdoba školy, družin • Zimní radovánky – hry se sněhem, stavby ze sněhu • Masopustní zvyky – výzdoba • Výroba masek • Výtvarné zpracování – Valentýn • Kostýmové odpoledne 	<ul style="list-style-type: none"> • Vyprávění o změnách v přírodě • Výtvarné zpracování jara – různými technikami • Procházka a SPÁLENÍ Morany do řeky • Dopravní soutěž na koloběžkách • Seznamujeme se s tradicemi – Velikonoce, velikon. výzdoba • Diskuze o rodině • Využití přírodního prostředí pro hry a sportování • Opékání špekáčků • Výroba přáníček k MDM 	<ul style="list-style-type: none"> • Oslava Dne dětí – soutěže na šk. hřišti • Pozorování letní přírody • Výtvarné zpracování – „Prázdniny“ • Prodloužený pobyt venku • Sportujeme, soutěžíme • Rozhovor o prázdninách, bezpečnost v době prázdnin • Vyhodnocení celoročního pobytu ve školní družině

